

NYT om naturbeskyttelsesloven

Juli 1999 – Indrykning nr. 242-253

Indhold

[242. NYT om naturbeskyttelsesloven på Naturstyrelsens hjemmeside](#)

[243. Lov om ændring af naturbeskyttelsesloven m.v.](#)

[244. Oplysning om at dispensationer, godkendelser og tilladelser ikke påvirker internationale beskyttelsesområder](#)

[245. Yngle- og rasteområder for strengt beskyttede dyrarter må ikke beskadiges eller ødelægges](#)

[246. Beskyttelsesordningen efter Habitatdirektivets artikel 13 for visse plantarter](#)

[247. Sommerhusområder i internationale beskyttelsesområder](#)

[248. Udsætning og fodring af ænder](#)

[249. Østre Landsretsdom om 4 jorddiger der var nedlagt uden dispensation og krævet retableret \(NBSKL § 4\)](#)

[250. Naturklagenævnets afgørelse \(formandsafgørelse\) om deponering af ca. 2000 M3 overskudsjord inden for et fredet område](#)

[251. Naturklagenævnets afgørelse om beplantning af hedeareal \(NBSKL § 3\)](#)

[252. Naturklagenævnets afgørelse \(formandsafgørelse\) om lovliggørelse af opstemmet sø i beskyttet vandløb \(NBSKL § 3\)](#)

[253. Naturklagenævnets afgørelse \(formandsafgørelse\) vedr. en lokalplan for et sommerhusområde \(Planlovens § 58, stk. 2 og NBSKL § 3\)](#)

242. NYT om naturbeskyttelsesloven på Naturstyrelsens hjemmeside

Næste nummer af NYT om Naturbeskyttelsesloven vil blive lagt på Naturstyrelsen hjemmeside og vil derfor ikke blive udsendt i en papirudgave til offentlige myndigheder, organisationer og andre, der skønnes at have en umiddelbar adgang til internettet.

Som led i styrelsens informationspolitik må det i øvrigt påregnes, at også de, der efter det ovennævnte fortsat vil modtage en papirudgave af NYT om naturbeskyttelsesloven, med tiden vil blive henvist til at opsøge meddelelsesbladet på styrelsens hjemmeside.

Offentlige myndigheder og organisationer, som indtil videre fortsat ønsker at modtage papirudgaven, bedes enten give meddelelse herom til styrelsen på tlf. nr. 39 47 20 00 (informationsafdelingen) eller udfylde skemaet på sidste side og sende det til Naturstyrelsens ekspedition, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

<http://www.blst.dk/Lovomraader/Naturbeskyttelsesloven.htm>

243. Lov om ændring af naturbeskyttelsesloven m.v. (ændring af reglerne om ikrafttrædelse m.v. af den udvidede klitfrednings- og strandbeskyttelseslinie samt fastlæggelsen heraf i byzone).

Folketinget har den 4. maj 1999 vedtaget lov nr. 282 af 12. maj 1999 om ændring af naturbeskyttelsesloven og af "Kystloven" (lov nr. 439 af 1. juni 1994 om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse). De væsentligste ændringer er følgende:

Trinvis ikrafttrædelse

Med Kystloven fra 1994 blev naturbeskyttelseslovens klitfrednings- og strandbeskyttelseslinie, jf. §§ 8 og 15, udvidet fra 100 m til 300 m, dog ikke i sommerhusområder, hvor 100 m linien opretholdtes. De udvidede beskyttelseslinier skulle efter Kystloven træde i kraft, når den ved loven nedsatte Strandbeskyttelseskommission havde gennemgået alle landets kyster og afgivet indstilling til miljø- og energiministeren om liniens præcise forløb.

Lovændringen indebærer, at ministeren kan sætte de nye beskyttelseslinier i kraft amtvis i takt med kommissionens gennemgang.

Fastlæggelse i byzone

Lovændringen indebærer endvidere, at de udvidede arealer i byzone, der ligger i tilknytning til eksisterende bymæssig bebyggelse, ikke bliver omfattet af 300 m beskyttelseslinien.

Overgangsordning

Loven indeholder en overgangsordning, hvorefter miljø- og energiministeren i perioden til 2006 på visse vilkår vil ophæve de udvidede beskyttelseslinier på byzonearealer, der før 1994 har været planlagt til almindelig byudvikling, når den pågældende kommune anmoder herom.

Dispensation

Endelig er indføjet en særlig dispensations-ordning for erhvervsmæssig tilplantning med frugtræer og bærbuske i den udvidede beskyttelseszone. Da det er amtet, der har kompetencen til at træffe afgørelsen, er det også amtet, der er ansvarlig for vurderingen og for, at der tilvejebringes det fornødne grundlag for at foretage den krævede vurdering af konsekvenserne.

244. Oplysning om at dispensationer, godkendelser og tilladelser ikke påvirker internationale naturbeskyttelsesområder

Naturstyrelsen modtager til orientering en del kopier af amternes afgørelser efter naturbeskyttelsesloven. Nogle af disse vedrører tilladelser, dispensationer, godkendelser m.v. vedrørende arealer beliggende i internationale naturbeskyttelsesområder.

Afgørelser i sådanne sager er underlagt Miljø- og Energiministeriets Bekendtgørelse nr. 782 af 1. november 1998 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder. Efter bekendtgørelsens §4 må der ikke gives dispensation m.v., såfremt dette kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne, eller kan medføre forstyrrelser der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Efter bekendtgørelsens § 6, stk. 3 skal det fremgå af afgørelsen om tilladelser, dispensationer m.v., at den ikke medfører en forringelse af området. Denne bestemmelse er indsat for at gøre det klart, at der kræves en konkret vurdering af, om en tilladelse eller dispensation er forenelig med

bekendtgørelsens §4 og dermed med de EF-retlige og internationale forpligtelser, der har begrundet bestemmelsen.

I amternes afgørelser forekommer der imidlertid tilfælde, hvor bestemmelsen i bekendtgørelsen §6, stk. 3 om oplysningspligten ikke er overholdt, eller hvor det i bedste fald er uklart, om amtet har fortaget de efter §4 krævede vurderinger.

På den anførte baggrund skal Naturstyrelsen understrege, at tilladelser og dispensationer, der er omfattet af §4 i bekendtgørelsen, skal indeholde oplysning om

- det areal, der er omfattet af beskyttelses-forpligtelserne
- udpegningsgrundlaget
- de dele af udpegningsgrundlaget, der evt. er relevante i den konkrete sag samt
- en begrundelse for, at afgørelsen ikke vil forringe området.

Det ovennævnte gælder naturligvis ikke kun, hvor det er amterne, der har kompetencen, men hele området for §4 og dermed for alle myndigheder, herunder kommuner, der udøver de i §4 opregnede beføjelser.

245. Yngle- og rasteområder for strengt beskyttede dyrearter må ikke beskadiges eller ødelægges (Habitatdirektivets art. 12, stk. 1 d)

1. Habitatdirektivet indeholder krav om streng beskyttelse af forskellige dyrearter, som fremgår af direktivets bilag IV a (de såkaldte "bilag IV-arter"). Det drejer sig om ikke blot sjældne arter som odder, klokkefrø og snæbel, men også mere udbredte arter som stor vandsalamander, spidssnudet frø og markfirben.

Naturstyrelsen har med en skrivelse af 7. december 1998 til bl.a. relevante statslige myndigheder, amter og kommuner i forbindelse med udsendelsen af Bekendtgørelse nr. 782 af 1. november 1998 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder gjort opmærksom på, hvilke bilag IV-arter, der er relevante i Danmark.

Bortset fra pattedyrene (småflagermus, hasselmus, birkemus, odder og hvaler), der alle henhører under Jagt- og Vildtforvaltningsloven, er de fleste af de for Danmark relevante dyr allerede omfattet af artsfredningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 67 af 4. februar 1991 om fredning af krybdyr, padder hvirvelløse dyr, planter m.m., som ændret ved bekendtgørelse nr. 1129 af 18. december 1997). De øvrige relevante dyr, nemlig snæbel og tykskallet malermusling vil blive inkluderet i artsfredningsbekendtgørelsen i f.m. den igangværende revision af denne.

Amterne er i mange tilfælde i besiddelse af oplysning om forekomst af bilag IV-arter. Naturstyrelsen undersøger imidlertid mulighederne for at udarbejde en landsdækkende oversigt, der kan supplere det lokale kendskab.

3. Artikel 12, 1 d) i Habitatdirektivet rummer et specifikt krav om at beskytte bilag IV-arternes levesteder. Dette krav har betydning for såvel decentrale som statslige myndigheders administration af arealanvendelses- og miljølovgivningen og bør selvfølgelig også indgå, når offentlige myndigheder udøver ejerbeføjelser.

Direktivbestemmelsen indebærer, at hvor der er regelmæssig forekomst af bilag IV-arter, må der ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende arters yngle- og rasteområder. Dette hensyn skal myndighederne inddrage i deres planlægning og administration af konkrete beføjelser.

De fleste bilag IV-arter, der er eller bliver omfattet af artsfredningsbekendtgørelsen, er hele eller dele af året knyttet til områder, der er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven eller andre regler i loven, der indeholder forbud mod tilstandsændringer. Generelt må disse områder således karakteriseres som de vigtigste levesteder for disse arter samt for odderen.

Bestemmelserne i direktivet gælder imidlertid i princippet også for andre områder, hvor der regelmæssigt forekommer bilag IV-arter, og er bindende ikke blot for amterne men også for andre myndigheder, herunder kommuner.

4. Efter direktivets artikel 16 kan reglerne i artikel 12 fraviges i 5 nærmere opregnede tilfælde, men kun hvis der ikke kan findes nogen anden brugbar løsning, og fravigelsen ikke hindrer opretholdelsen af den pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde. Fravigelsen af levestedsbeskyttelsen, d.v.s. forbudet mod at ødelægge yngle- eller rasteområder, kan i øvrigt jf. Habitatdirektivets artikel 16, stk. 1, c kun ske, når der foreligger bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet.

Eventuelle fravigelser skal rapporteres til Europa-Kommissionen hvert 2. år med en række nærmere angivne oplysninger jf. direktivets artikel 16, stk. 2 og 3. Naturstyrelsen vil nærmere overveje betingelserne for, at styrelsen kan opfylde denne rapportforpligtelse.

5. Det bemærkes, at hensynet til at beskytte raste- og yngleområder også for andre sjældne eller truede dyr end bilag IV-arter, herunder de, der i øvrigt er omfattet af artsfredningsbekendtgørelsen, indgår som et vigtigt element i den generelle og konkrete administration af naturbeskyttelsesloven og anden relevant arealanvendelses- og miljøbeskyttelseslovgivning.

246. Beskyttelsesordningen efter Habitatdirektivets artikel 13 for visse plantearter

1. Habitatdirektivet indeholder en streng beskyttelsesordning for de plantearter, der fremgår af direktivets bilag IV b.

Ordningen omfatter bl.a. forbud mod "forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen".

De fleste af de for Danmark relevante plantearter er allerede omfattet af artsfredningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 67 af 4. februar 1991 om fredning af krybdyr, padder, hvirvelløse dyr, planter m.m. som ændret ved bekendtgørelse nr. 1129 af 18. dec. 1997) . Det gælder plantearterne: Enkel månerude, fruesko, mygblomst, vandranke og gul stenbræk.

Den eneste manglende art, nemlig liden najade (*Najas flexilis*) vil blive optaget i den i punkt 2 under indrykning nr. 245 omtalte reviderede artsfredningsbekendtgørelse.

På baggrund af formålet med Habitatdirektivets artikel 13 og de betragtninger, der ligger til grund herfor, bør der efter Naturstyrelsens opfattelse ved den konkrete administration af naturbeskyttelsesloven og anden arealanvendelses- og miljøbeskyttelseslovgivning tages vidtgående hensyn til interessen i ikke blot at beskytte individerne af de i punkt 2 ovenfor omtalte plantearter men også arternes levesteder.

Tilsvarende gælder naturligvis f.s.v. angår de øvrige vilde plantearter, som er omfattet af artsfredningsbekendtgørelsen, og som dermed – på samme måde som de bilag IV-arter, der er omfattede af den gældende artsfredningsbekendtgørelse - har en kvalificeret status som sjældne eller truede i Danmark. Mange af arterne har i øvrigt deres almindelige voksesteder i områder omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 eller andre områder omfattet af naturbeskyttelseslovens regler om forbud mod tilstandsændringer. Dispensationspraksis i henhold til disse bestemmelser afspejler da også hensynet til levestedsbeskyttelsen.

247. Sommerhusområder i internationale naturbeskyttelsesområder

Af § 5 i Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 782 af 1. november 1998 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder fremgår det, at områder, der ved bekendtgørelsens ikrafttrædelsestidspunkt var lokalplanlagte sommerhusområder, er undtaget fra den særlige procedure, der gælder for internationale naturbeskyttelsesområder. I konkrete sager har der været rejst tvivl om rækkevidden af denne bestemmelse.

Naturstyrelsen skal på den baggrund præcisere, at undtagelsen gælder alle lokalplanlagte sommerhusområder, som ligger i internationale naturbeskyttelsesområder, og som opfylder planlovens definition af sommerhusområder. Undtagelsen omfatter således alle områder, som i en bygningsvedtægt eller en byplanvedtægt er udlagt til sommerhusbebyggelse, og områder, der i en lokalplan er overført til sommerhusområde, jf. Vejledning om planloven (Miljøministeriet, 1992) s. 184. Et område udlagt som sommerhusområde alene i kommuneplanen betragtes ikke som sommerhusområde i planlovens forstand.

Den nævnte undtagelse i bekendtgørelsen tilsidesætter imidlertid ikke de naturbeskyttelsesmæssige hensyn, der skal varetages efter den almindelige lovgivning, heller ikke selvom sommerhusområdet måtte være udlagt før f.eks. naturbeskyttelseslovens § 3 trådte i kraft. Byggeri af sommerhuse i et sådant område kan således godt kræve en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvis arealet rummer f.eks. vandløb, søer, moser el.lign., der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 jf. Vejledning om naturbeskyttelsesloven (Miljøministeriet, 1992) s. 42.

Undtagelsen i § 5 i bekendtgørelsen betyder derfor alene, at der i ovennævnte allerede udlagte sommerhusområder ikke er pligt til at den i §4 jf. §6, stk. 3 forudsatte konsekvensvurdering.

248. Udsætning og fodring af ænder

Naturstyrelsen er af flere amtskommuner blevet gjort opmærksom på, at der er problemer ved udsætning og fodring af ænder i flere søer rundt omkring i landet. Udsætningerne og fodringen foregår visse steder i et sådant omfang, at det medfører forhøjede koncentrationer af fosfor i søvandet med bl.a. algeopblomstring til følge.

1. Søer på over 100 m² er efter naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttet mod tilstandsændringer. Det betyder bl.a., at der ikke uden dispensation fra amtskommunen må ske udsætning og fodring af ænder i en sø, hvis dette medfører ændringer af søens tilstand.

Reglerne i naturbeskyttelsesloven gælder ikke for eksisterende lovlige andehold, f.eks. de der er etableret før reglernes ikrafttræden eller efter dette tidspunkt med de nødvendige tilladelser.

2. Naturstyrelsen har udarbejdet vejledende retningslinier for administration af vildtdamme og søer i det åbne land. Retningslinierne er fra 1990 (jf. indrykning nr. 79 i § 43 NYT, februar 1990), men er efterfølgende blevet præciseret i forbindelse med en konkret sag (jf. indrykning nr. 123 i Nyt om § 3 og § 4, december 1993).

De vejledende retningslinier kan sammenfattes til følgende:

Ofte udsættes et væsentligt større antal ænder, end der er et naturligt fødegrundlag for i vandhullet. Det gælder særligt den mest almindelige form for udsætning (opdrætsudsætninger af ællinger om sommeren). I sådanne tilfælde kan fodring blive nødvendig, hvilket øger risikoen for en forringelse af vandhullets naturlige økosystem. Udsætning af et større antal ællinger og ænder bør derfor kun ske uden for § 3 områder, f.eks. i damme anlagt i agerland.

Fremfor udsætning af ællinger om sommeren, bør der i højere grad udsættes enkelte stækkede ynglepar om foråret.

Som udgangspunkt bør der højst udsættes 1 ælling/50 m² vandflade eller 1 and/100 m² vandflade. 1 gås svarer antageligt forureningsmæssigt til mindst 4-5 gråænder, hvorfor der ved udsætning af gæs bør ske en reduktion af antallet af ænder med mindst 4-5 for hver gås, der opdrættes.

Fodring i vandet medfører direkte og indirekte en øget tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til vandhullet med risiko for, at biotopen udsættes for forurening. Fodring bør derfor undgås. Hvis der sker fodring, bør denne ikke ske i vandet men kun på land. Fodring skal kun være et supplement til ændernes naturlige føde og bør såvidt muligt helt undgås ikke blot i naturlige vandhuller men også i kunstigt anlagte damme.

Hegning bør af landskabelige grunde udelades eller begrænses til opstilling (tidsbegrænset) af et "akklimeringshegn", der fjernes ca. en uge efter udsætningen.

3. Problemstillingen vedrørende fodring af ænder er i forhold til naturbeskyttelsesloven koncentreret om den hidtidige benyttelse (jf. indrykning 150 i NYT om § 3 og § 4, august 1995). Amtskommunerne står over for en dokumentationsproblem, hvor det ikke alene skal godtgøres, at der er tale om en ændring af den beskyttede naturtypes tilstand, men også at ændringen er sket som følge af en aktivitet, der ikke er lovlig eller ikke kan karakteriseres som hidtidig benyttelse. Sikringen af de beskyttede naturtypers tilstand er altså i disse tilfælde vanskeliggjort af dokumentationskravene.

4. Fodring af ænder kan i visse tilfælde også være omfattet af miljøbeskyttelsesloven. Af en skrivelse fra Miljøstyrelsen af 1. april 1996 (j.nr. M275-0040) som svar på en forespørgsel om udsætning og fodring af ænder fremgår således bl.a.:

"at i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 27 må stoffer, der kan forurene vandet, ikke tilføres søer, ligesom sådanne stoffer ikke må oplægges således, at der er fare for, at vandet forurenes. Såfremt udsætning og fodring af ænder antager et omfang, hvorved søvandet forurenes, vil der formentlig være tale om overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 27.

Den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvornår der er tale om en forurening omfattet af § 27, henhører under domstolene.

Ved overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 27 skal amtskommunen lovliggøre forholdene i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 69, ff. § 68. Opmærksomheden henledes på, at bestemmelsen er direkte strafsanktioneret i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1".

Dette svar fra Miljøstyrelsen vedrører formentlig alene en massiv fodring og udsætning, der indebærer, at bestanden af fugle på en given lokalitet øges langt ud over dens naturlige bæreevne, og ikke tilfælde hvor fordringen har en forbigående karakter eller har underordnet betydning for miljøet, som f.eks. vinterfodring af svaner og fodring af ænder i parker o.lign.

249. Østre Landsretsdom om 4 jorddiger der var nedlagt uden dispensation og krævet retableret (NBSKL §4)

I en dom af 24. febr. 1999 har Østre Landsret frifundet Naturstyrelsen i en af en lodsejer mod styrelsen anlagt sag vedrørende en afgørelse om 4 jorddigestrækninger, som styrelsen havde truffet den 30. maj 1996. Sagen drejede sig om følgende:

Efter at et amt var gjort opmærksom på, at en lodsejer havde fjernet 4 jorddigestrækninger meddelte amtet lodsejeren, at fjernelsen var ulovlig efter naturbeskyttelseslovens §4, og at der skulle ske lovliggørelse enten ved, at digerne blev retableret som jorddiger eller ved, at lodsejeren søgte om en lovliggørende dispensation.

Lodsejeren ansøgte herefter om dispensation, hvilket amtet afslog under henvisning til bl.a. de kulturhistoriske og biologiske interesser, som "bedst tilgodeses ved retablering af de fjernede digestrækninger".

Naturstyrelsen, hvortil amtets afgørelse blev påklaget, stadfæstede amtets afslag – herunder kravet om retablering - under henvisning til, at de pågældende digestrækninger havde haft såvel kulturhistorisk, landskabelig som biologisk værdi, og at der ikke forelå særlige omstændigheder, der kunne begrunde en dispensation til fjernelse af digerne.

Lodsejerens påstand i den mod styrelsen anlagte sag gik ud på, principalt at styrelsen blev tilpligtet at anerkende, at de omhandlede diger lovligt havde kunnet fjernes, og subsidiært at sagen blev hjemvist til amtet til fornyet behandling.

Til støtte for den principale påstand gjorde lodsejeren gældende, at jorddigerne ikke var omfattet af §4, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven, idet de ikke havde haft karakter af sten- eller jorddiger i lovens forstand, at digerne ikke var identiske med de diger, der var angivet på kortet over blokudskiftningen fra 1779 eller Kortværk Danmark fra 1992, og at digerne hverken havde haft kulturhistorisk, landskabelig eller biologisk værdi.

Særligt om digernes karakter gjorde lodsejeren bl.a. gældende, at de diger, man efter loven ønskede at beskytte, var diger, der var skjul- og levested for vilde dyr, og at de i sagen omhandlede diger

ikke havde været af en sådan karakter. Desuden ville en retablering ikke tjene noget fornuftigt formål for dyrelivet eller til at vise vore efterkommere noget om tidligere tiders byggevirkksomhed.

Lodsejeren gjorde også med henvisning til nr. 122 om "Praksis i tilladelsessager – retablering af jorddiger af væsentlig kulturhistorisk værdi" i Naturklagenævnet orienterer (juni 1997) gældende, at han var blevet ramt den særlige restriktive praksis, der var gældende i perioden indtil medio 1997.

Den subsidiære påstand var begrundet med bl.a., at der var sket en sagsbehandlingsfejl i amtet, fordi amtet i stedet for et påbud havde anbefalet, at der blev søgt om dispensation, som man vidste ikke kunne gives. Hvis der var blevet givet et påbud i stedet for afslag på dispensation, ville myndighederne have haft bevisbyrden for, at der var sket en lovovertrædelse, og denne bevisbyrde var strengere, end når der blev søgt om dispensation, idet man her kun kunne påberåbe sig forskelsbehandling.

Kammeradvokaten nedlagde på styrelsen vegne påstand om frifindelse med den begrundelse, at styrelsen med rette havde lagt til grund, at de af lodsejeren nedlagte diger var omfattet af naturbeskyttelseslovens §4, og at der ikke var sket sagsbehandlingsfejl.

Digernes eksistens pr. 1. juli 1992 fremgik af Kortværk Danmark og af det under sagen foreviste luftfoto. Der var ingen tvivl om, at de diger, lodsejeren havde fjernet, var de samme, som var indtegnet på Matrikelstyrelsens kortværk, og som kunne ses på luftfotoet.

Kammeradvokaten anførte endvidere, at Naturstyrelsen ved sin afgørelse havde lagt vægt på samtlige tre bevaringsværdige kriterier. Der var således foretaget en konkret vurdering, som henviste til de faktiske forhold i området.

Om den subsidiære påstand anførte Kammeradvokat bl.a., at det fremgik klart af amtets skrivelse, at lovliggørelse kunne ske enten ved retablering eller ved dispensation.

I dommens præmisser hedder det:

"Efter bevisførelsen findes det godtgjort, at de af sagsøgeren nedlagte digestrækninger er angivet på Geodatastyrelsens kortværk Danmark allerede fra 1983, og at de her er markeret med digesignatur.

Som følge heraf og i øvrigt på grundlag af beskrivelsen af de pågældende diger, således som denne er kommet til udtryk ved den af ..... Amt truffne afgørelse, baseret hovedsageligt på oplysninger fra sagsøgeren selv, findes digerne omfattet af naturbeskyttelseslovens §4, stk. 1, jf. §3 i den i medfør af loven udstedte bekendtgørelse nr. 572 af 22. juni 1992.

Da digerne således er omfattet af naturbeskyttelseslovens forbud mod at ændre i deres tilstand, kan sagsøgerens principale påstand ikke tages til følge.

Landsretten finder ikke, at det kan anses for en fejl, at ..... Amt i sin skrivelse af 24. juli 1995 anførte, at det ulovlige forhold kunne lovliggøres enten ved, at digerne retableres eller ved, at der kunne søges om lovliggørende dispensation.

Herefter, og da den omstændighed, at praksis på området efter det oplyste efterfølgende måtte være ændret, i øvrigt ikke kan begrunde, at sagen hjemvises til fornyet behandling, kan sagsøgerens subsidiære påstand heller ikke tages til følge.

Som følge af det anførte frifindes sagsøgte for begge sagsøgerens påstande".

(Østre Landsrets dom af 24. febr. 1999, 22. afd. nr. B-3097-96, SNS j.nr. 1996-4312/7-0001, akt. nr. 27)

250. Naturklagenævnets afgørelse (formandsafgørelse) om deponering af ca. 2000 m³ overskudsjord inden for et fredet område

Et fredningsnævn meddelte afslag på en ansøgning om tilladelse til deponering af ca. 2000 m³ overskudsjord i et fredet område. Fredningen havde til formål at bevare de landskabelige værdier, og der var bl.a. forbud imod terrænændringer, herunder opfyldning, planering og afgravning.

Deponeringen havde fundet sted, hvorfor afslaget indebar, at ansøger skulle retablere området.

Fredningsnævnet begrundede afslaget med, at nævnet på grund af ansøgerens uretmæssige deponering af den meget store mængde jord i det fredede område nu var afskåret fra at vurdere, om der før deponeringen havde været bevaringsværdige landskabelige værdier. Nævnet kunne derfor ikke tage stilling til, om det ansøgte var i strid med fredningens formål og måtte derfor holde sig til kendelsens forbud imod terrænændringer.

Lodsejeren påklagede afgørelsen til Naturklagenævnet, som stadfæstede afslaget, således at området skulle reableres.

Ansøgeren havde bl.a. i sin klage henvist til, at amtet havde indstillet til fredningsnævnet, at det ansøgte burde tillades på nærmere angivne vilkår, idet dette efter amtets opfattelse ikke var i strid med fredningens formål. Ansøgeren havde på den baggrund fået det indtryk, at nævnets endelige tilladelse blot var en formssag.

I afgørelsen, som er truffet af nævnsformanden på nævnets vegne, hedder det:

"Indledningsvis bemærkes, at det forhold, at .... Amt i sin udtalelse til fredningsnævnet har meddelt en positiv indstilling med hensyn til deponering, ikke kan medføre en sådan berettiget forventning hos klageren, at deponering kan anses for retmæssig.

Den foretagne deponering er uforenelig med de hensyn, som fredningen skal varetage og strider såvel mod bestemmelsen i ..... som mod selve fredningens formål.

Naturklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte det af fredningsnævnet anførte med hensyn til muligheden for at vurdere de landskabelige konsekvenser".

(Klagenævnets afgørelse af 10. marts 1999, NKN j.nr. 97-121/650-0002, SNS j.nr. 1996-4316/0003, akt. nr. 24).

251. Naturklagenævnets afgørelse om beplantning af hedeareal (NBSKL § 3)

Et amt meddelte dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3 til bibeholdelse af en del af en nyetableret beplantning på et hedeareal på en ejendom med et areal på 8000 m², der grænsede op til statsskovarealer.

På grundlag af en henvendelse fra en lokal beboer om, at der var plantet træer på ejendommen, gjorde amtet ejeren opmærksom på, at det tilplantede areal var græshede bl.a. som følge af

bevoksningen med bølget bunke, sandstar og rensdyrlav, at arealet således var omfattet af bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 3, at den foretagne tilplantning med fyr og gran var et indgreb i strid med den beskyttelse af arealet, som lå til grund for lovbestemmelsen, og at forholdene derfor måtte lovliggøres.

Under henvisning til, at beplantningen skulle bidrage til at skabe læ omkring et opholdssted på nordsiden af beboelsesbygningen samt til forbedring af leveforholdene for fugle og dyr, ansøgte ejeren herefter om dispensation til lovliggørelse af den foretagne tilplantning af grunden.

Amtet meddelte herefter afslag efter naturbeskyttelseslovens § 3 på bibeholdelse af hele det tilplantede areal på 3000 m² begrundet med, at heden ville ændre karakter til skov og krat, hvorved den eksisterende hedevegetation på arealet ville forsvinde.

Efter en besigtigelse af ejendommen ændrede amtet imidlertid senere sin afgørelse således, at der nu blev meddelt dispensation til bibeholdelse af ca. 2/3 af beplantningen og afslag på bibeholdelse af den resterende del af beplantningen.

Denne afgørelse blev påklaget af en interesseforening, der bl.a. anførte, at tilplantning med fyr og gran ikke ville forbedre levevilkårene for de dyr, der er karakteristiske for hedearealer men tværtimod ville have en ødelæggende effekt på hedens vegetation og dermed for de dyr og planter, som hørte til her.

I klagenævnets afgørelse, der ændrede amtets tilladelse til et afslag og bestemte, at beplantningen skulle være fjernet inden 6 måneder efter Naturklagenævnets afgørelse, er anført bl.a. følgende:

"Efter naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af heder. Dispensation kan ifølge loven kun meddeles i særlige tilfælde, jf. lovens § 65, stk. 3. Der kan være tale om et særligt tilfælde, hvis det godtgøres, at indgrebet har en naturforbedrende funktion.

Et flertal på 11 medlemmer finder ikke, at en tilplantning af hedearealet kan anses for at være et naturforbedrende indgreb, da arealet med tiden vil ændre karakter til skov og krat, og den eksisterende hedevegetation på arealet vil forsvinde. Da der heller ikke i øvrigt foreligger sådanne særlige grunde, som ifølge lovens motiver og praksis kan begrunde en dispensation, stemmer flertallet for at ændre dispensationen til et afslag".

Mindretallet (1 medlem) stemte for at stadfæste amtets dispensation.

(Klagenævnets afgørelse af 17. marts 1999, NKN j.nr. 97-131/500-0009, SNS j.nr. 1996-4316/0-0003 akt. nr. 22)

252. Naturklagenævnets afgørelse (formandsafgørelse) om lovliggørelse af opstemmet sø i beskyttet vandløb (NBSKL § 3)

Et amt gav den 28. maj 1998 afslag efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, jf. § 3, på lovliggørelse af opstemmet sø.

Ved hjælp af en ca. to m høj dæmning var der etableret en sø på ca. 600 m² ved et vandløb (omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1), der i regionplan 1997-2009 var vurderet som et biologisk værdifuldt vandløb med generel målsætning om naturligt dyre- og planteliv.

Amtet vurderede bl.a. at, den opstemmede sø dels var landskabeligt uheldig med sin markante dæmning, dels forringede vandkvaliteten i vandløbet nedstrøms og henviste også til, at amtet generelt var meget tilbageholdende med at tillade etablering af opstemmede søer i vandløbene.

Amtets afslag blev påklaget af ejeren.

For Naturklagenævnet forelå en række delvis modstridende oplysninger om, hvordan og hvornår søen oprindeligt var opstået.

Klagerens påstand var, at der i hvert fald ikke siden 1941 havde være noget åbent vandløb det pågældende sted. Klageren gjorde derfor gældende, at området ikke kunne være en beskyttet naturtype efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, da området før søens anlæg var et område uden åbent forløb, og kun åbne vandløb kunne være omfattet af bestemmelsen.

I klagenævnets afgørelse hedder det bl.a.:

"Det følger af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af beskyttede vandløb eller dele af vandløb. Efter lovens § 65, stk. 3, kan der kun gives dispensation i særlige tilfælde.

Der er i denne sag tvivl om, hvorvidt området, hvor søen er etableret, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Amtet oplyser, at der blev udpeget vandløb til og med arealet, hvor søen er stemmet op, da amtet i 1982-83 foretog en § 43-registrering; dette understøttes af kort, der viser målsætningen. En nabo, der har markvej op til den opstemmede sø, udtaler, at der i hvert fald fra 1964 til 1992 var et åbent vandløb med masser af vand på strækningen. Amtet var i forbindelse med sagsbehandlingen blevet gjort bekendt med dræningen i 1941, men vurderede ud fra sagens oplysninger, at der var tale et åbent vandløb på det areal, hvor søen var stemmet op, og at der derfor var tale om et beskyttet vandløb.

Heroverfor står ejerens oplysninger understøttet af Hedeselskabets drænkort. Ejeren påberåber sig, at søen er blevet løbende etableret siden 1989, da drænledninger blev ødelagt af kreaturer, og anfører, at der ikke siden 1941 har været åbent vandløb det pågældende sted. Området kan derfor ikke være en beskyttet naturtype efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1.

Med henvisning til luftfotos fra april 1990 og september 1992 anfører amtet, at der ikke har været begyndende sødannelse på arealet før september 1992; søen er stemmet op på et engareal, der på grund af størrelsen ikke selvstændigt er omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

Supplerende konkluderer ejeren bl.a. på baggrund af erklæringer fra en række personer med lokalkendskab, at drænledningen på stedet, hvor søen er etableret, var funktionsdygtig, indtil kreaturerne sidst i firserne trådte ledningen itu. Endvidere anføres det ud fra ejerens indtegnning på drænkortet, at søen er fejlagtigt placeret på amtets kort og kun halvt så lang som vist på kortet, ligesom man finder amtets § 43 kort fra 1985 misvisende, da området i 1985 var drænlagt.

Hertil bemærker amtet, at grundlaget for amtets stillingtagen, dels er oplysningerne fra nabohøringen, dels at der i skoven nord for søen er et åbent vandløb, hvorfra vandet løber direkte ud i søen. Hvor dette vandløb løber, er der også på ejerens drænkort angivet, at der var sket dræning i 1941, skønt det ser ud til at have været åbent vandløb i en længere årrække.

Som sagen foreligger oplyst, er der betydelig usikkerhed, om arealet, hvor søen er etableret, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1. Der ses derfor ikke at foreligge den af retssikkerhedsmæssige grunde fornødne sikkerhed til at statuere, at søen er ulovligt anlagt og at påbyde foranstaltningen fjernet".

På denne baggrund ophævede klagenævnet amtets afgørelse.

(Klagenævnets afgørelse af 31. marts 1999, NKN j.nr. 97-131/600-0014, SNS j.nr. 1996-4316/0-0003, akt. nr. 28)

253. Naturklagenævnets afgørelse (formandsafgørelse) vedrørende en lokalplan for et sommerhusområde (Planlovens § 58, stk. 2 og NBSKL § 3)

Et amt havde truffet afgørelse om, at et af en lokalplan omfattet byggeri, som ønskedes opført tæt på et hedemoseareal, ikke krævede dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 1 og 2.

Amtet havde som begrundelse for afgørelsen anført, at der i forbindelse med kommunens udarbejdelse af en lokalplan for byggeriet fra amtets side var stillet krav om en minimumsafstand mellem byggefeltene og hedemoseområdet på 30 meter – dog for et par af grundenes vedkommende kun 10-17 meter. Der ville endvidere senere blive udarbejdet et plejeplan for hedemoseområdet, og amtet ville i denne forbindelse stille krav om, at denne kom til at indeholde bestemmelser, som skulle beskytte hedemoseområdet imod vandstandssænkninger.

Overfor Naturklagenævnet havde amtet dog bekræftet, at byggeriet eventuelt krævede dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 1 og 2, idet der muligvis ville blive tale om en sænkning af vandstanden og dermed en indirekte påvirkning af tilstanden af det beskyttede naturområde. At amtet ikke formelt havde behandlet byggeprojektet efter naturbeskyttelseslovens § 3, skyldtes alene det forhold, at man ikke havde modtaget nogen ansøgning om dispensation.

I formandsafgørelsen, der blev truffet i h.t. planlovens § 58, stk. 2, og som ophævede amtets afgørelse er anført bl.a. følgende:

"Det må ..... antages at byggearbejdet – herunder med etablering af kloakker og ledningsføring m.v. – indebærer en stor sandsynlighed for ændringer af den meget høje grundvandstand i området og dermed også for en indirekte tilstandsændring for de meget tæt på byggefeltene beliggende hedemosearealer.

På denne baggrund ophæves amtets afgørelse af 12. april 1999 og sagen hjemvises med henblik på amtets formelle stillingtagen til det ansøgte efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, jf. § 3, stk. 2, nr. 1 og nr. 2, herunder med henblik på i en eventuel dispensation at fastsætte vilkår, som formindsker eller eliminerer risikoen for en ændring af vandstanden i hedemoseområdet. Amtet vil således i denne forbindelse tage stilling til, om der skal fastsættes vilkår om f.eks. etablering af opfyldninger på byggefeltene og de kommende havearealer for at mindske eventuelle senere behov for afdræning, om der skal stilles krav om lukkede kloaksystemer, krav i forbindelse med ledningsføringen til og fra byggeområdet samt eventuelt krav vedrørende afledning af overfladevand eller andet.

Sådanne vilkår, der tjener til sikring af naturtilstanden af hedemoseområdet, vil være at tinglyse på ejendommen i henhold til naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1".

(Klagenævnets afgørelse af 19. maj 1999, NKN j.nr. 97-131/200-0010, SNS j.nr. 1996-4316/o-0003, akt. nr. 39)